

Dotaz

Zakládá členství v představenstvu nebo v dozorčí radě jiného obchodníka s cennými papíry nebo společnosti s obdobným předmětem podnikání na území jiného státu, např. v Německu, Rakousku nebo v Maďarsku, neslučitelnost s členstvím v orgánu tuzemského obchodníka s cennými papíry (§ 46b odst. 1 zákona o cenných papírech)? Stejný problém se vyskytuje v § 29 odst. 1 zákona o investičních společnostech a investičních fondech.

Odpověď

Při aplikaci § 46b odst. 1 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech ve znění pozdějších předpisů, a § 29 odst. 1 zákona č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech ve znění pozdějších předpisů, nelze činit rozdíl mezi tuzemským a zahraničním obchodníkem s cennými papíry, resp. zahraniční osobou, která poskytuje služby odpovídající investičním službám ve smyslu výčtu § 8 zákona o cenných papírech, ani mezi tuzemskou investiční společností či investičním fondem a zahraniční společností, jejíž činnost se shoduje s předmětem podnikání investiční společnosti nebo investičního fondu podle českého práva, tj. spočívá v kolektivním investování.

Pravidla inkompatibility podle obou předpisů v tomto smyslu platí zcela obecně. V prostředí globalizovaných finančních trhů by omezení dosahu ustanovení výhradně na tuzemské obchodníky s cennými papíry, investiční společnosti a investiční fondy působilo mimořádně nedůsledně.

Opačný výklad by byl nejen v rozporu s regulatorním účelem citovaných ustanovení, především by však odporoval ústavně zakotvené zásadě rovnosti před zákonem a zákazu diskriminace, což je třeba hodnotit jako mimořádně závažný argument. Bylo by nezdůvodnitelné vylučovat z členství v orgánu obchodníka s cennými papíry, investiční společnosti nebo investičního fondu osoby, které vykonávají funkci člena orgánu jiného tuzemského obchodníka s cennými papíry nebo jiné tuzemské investiční společnosti či investičního fondu, a současně připouštět, aby v tomtéž subjektu působily jako členové orgánů osoby vykonávající funkci člena orgánu zahraniční společnosti s naprosto totožným předmětem podnikání.

Podpůrně lze odkázat na obecný zákaz konkurence obsažený pro celé akciové právo v § 196 odst. 1 písm. d) obchodního zákoníku. Citovaná norma sice na rozdíl od práva kolektivního investování obsahuje výjimku pro koncerny, nepanují však žádné pochybnosti, že platí zcela obecně bez ohledu na domicil konkurenční společnosti. Nedostatek zvláštní úpravy pro koncerny v právní úpravě poskytování investičních služeb a kolektivního investování je třeba hodnotit jako určitý problém hodný odpovídající legislativní reakce, do doby její realizace je však Komise v souladu s principem legality vázána zákonem v platném znění.

Pokud jde o obchodníka s cennými papíry, výčet investičních služeb poměrně věrně kopíruje seznam služeb vymezených v evropské direktivě č. 93/22/EHS o investičních službách. Ve vztahu k členským státům Evropské unie, popř. zemím přidruženým k Evropským společenstvím, by proto neměly vznikat obtíže při kvalifikaci podnikatelské činnosti, kterou lze v uvedeném smyslu považovat za srovnatelnou s činností tuzemského obchodníka s cennými papíry. Regulaci kolektivního investování na evropské úrovni poměrně úzce koordinuje evropská směrnice č. 85/611/EHS o organismech kolektivního investování do převoditelných cenných papírů. Ani vymezení zahraničního podnikatele v oblasti kolektivního investování by tak v evropském kontextu nemělo činit vážnější potíže.

Zákaz konkurence se vztahuje na členy představenstva, členy dozorčí rady, prokuristy nebo makléře zahraniční společnosti. **U zahraničních společností, které nelze přirovnat k tuzemské akciové společnosti, bude třeba obdobnost vztáhnout též na právní formu společnosti a zákaz aplikovat na orgány odpovídající představenstvu nebo dozorčí radě akciové společnosti** (typicky např. jednatel společnosti s ručením omezeným, neomezeně ručící společník v osobní společnosti apod.). S ohledem na blízkost právních řádů kontinentálního typu v oblasti práva obchodních společností (nezanedbatelnou roli hrají též evropské direktivy o společnostech) však ani v této otázce Komise zásadní výkladové obtíže neočekává. Totéž platí pro prokuristy (zahraniční právní řády zpravidla

s tímto pojmem pracují), popř. makléře jako zaměstnance společnosti poskytující investiční služby, kteří vykonávají určité odborně specializované činnosti ve vztahu k poskytování těchto služeb.

Prezídium Komise schválilo dne 22. června 2001.

Kontaktní osoba: Ing. Daniel Melichar, tel.: 21096212 (oblast investičních služeb),
 Ing. Eva Levorová, tel.: 21096408 (oblast kolektivního investování).

Poznámka: Prezídium Komise současně přijalo novelu metodiky posuzování způsobilosti osob z hlediska jejich vhodnosti pro důvěryhodnou a transparentní činnost, zkušeností a kvalifikace (viz zvláštní rubrika).